

Nr 76.

Av herr **Frändén m. fl.**, om fraktlindring för matpotatis.

Det kan fastslås, att jordbrukarna i Norrland icke förmått i samma grad som sina kolleger i södra och mellersta Sverige tillgodogöra sig de fördelar statens stöd åt jordbruksnäringen innebär. I främsta rummet lägga de klimatiska förhållandena hinder i vägen därför. Vad beträffar produktionen av spannmål gäller för huvudsakligaste delen av nu ifrågavarande landsända, att endast korn kan med fördel odlas till mogen skörd, varav följer, att annan brödsäd — vete och råg — måste tillföras området från andra delar av landet. Konsekvensen härav är, att de norrländska jordbrukarna icke blott gått miste om statens hjälp åt brödsädesodlingen utan i sin egenskap av konsumenter tillskyndats direkt förlust genom spannmålsregleringens återverkan på den fria prisbildningen för brödsäd och produkter därav. Vi förbise ingalunda, att statens åtgärder till stödjande av den animaliska produktionen verkat till fördel också för jordbrukarna i Norrland, företrädesvis inom mejeriområdena, men det kan dock fullgiltigt bevisas, att en stark disproportion i det hela råder mellan de favörer statens ingripanden till förmån för modernäringen berett dennas utövare i norra Sverige vid jämförelse med jordbrukarna i södra och mellersta delarna av landet. Med hänsyn härtill tala starka skäl för att compensation i lämplig form av statsmakterna nu beredes Norrlands jordbrukande befolkning. I förhoppning om att detta rättfärdighetskrav skall vinna gehör vilja vi undertecknade, representanter för Jämtlands län, föreslå riksdagen besluta en åtgärd, som kan tjäna detta syfte, nämligen ur jordbrukets prisregleringsfond anvisa bidrag att användas till fraktlindring med 50 procent av kostnaden vid försändande av matpotatis från järnvägsstationer inom Jämtlands län till förefintliga avsättningsområden, varvid i främsta rummet torde ifrågakomma Stockholms stad. Då det härvid gäller att upparbeta en relativt ny marknad, och då en sund och kontinuerlig utveckling åsyftas, är det sannolikt, att fraktlindringsbidraget, åtminstone under den närmast överskådliga framtiden, kommer att hålla sig vid ett ganska blygsamt belopp.

På grund av bland annat jordmånens beskaffenhet äro stora delar av Jämtland län i tillfälle att producera en kvalitativt högt stående matpotatis. Detta är ett känt förhållande, bestyrkt därav, att efterfrågan på sådan i Jämtland och Härjedalen odlad potatis gör sig gällande utom länet. Det existerar alltså redan marknad för denna produkt, fastän avsättningen naturligtvis är svårt handicapad av de betungande frakterna mellan produktions- och avsättningsorten.

Det skulle för Jämtlands läns jordbrukare innebära ett betydelsefullt tillskott till försörjningsmöjligheterna, därest det under normala skördeår befintliga

överskottet av matpotatis kunde vinna avsättning samt därjämte en ökning av produktionen av nämnda rotfrukt komma till stånd. En utökning resp. omläggning av arealen för potatisodling skulle vara så mycket mera betydelsefull och välkommen som för kornproduktionen icke finnes avsättning utom länet, varjämte avsättningen av hö — varav vid god skörd finnes ett rätt betydande överskott — numera kan ske endast under stora svårigheter och till lågt pris.

Av statistiska centralbyråns beräkningar angående värdet av 1936 års skörd framgår, att potatisodlingen för Jämtlands läns vidkommande intager andra platsen i betydelse av vad jordbruket producerar ifråga om vegetabilier. Höet dominerar med ett värde av ca 10 milj. kr., men därefter kommer potatis med 2.369.000 kr. och i tredje rummet korn med 2.022.000 kr. I jämförelse med dessa tre växtslag spela de övriga ingen nämnvärd roll. Råg odlades sålunda nämnda år till ett värde av endast 64,000 kr., vete ännu mindre eller 3,000 kr., medan havre gav 220,000 kr., blandsäd 97,000 kr., ärter 61,000 kr., vicker 1,000 kr., foderrotfrukter 166,000 kr., halm av höstsäd 14,000 kr., av vårsäd 486,000 kr., och av baljväxter 8,000 kr. Dessa siffror bestyrka potatisodlingens aktuella betydelse samt utgöra tillika en vederhäftig fingervisning om, att en utökning av potatisproduktionen skulle innebära en naturlig utveckling för jordbruket i Jämtlands län.

Det synes oss överensstämma med principerna för en rationell folkhushållning att en landsända, som äger naturliga förutsättningar att frambringa en viss högklassig produkt, beredes möjlighet att tillgodose konsumtionen därmed. Till detta skäl kan fogas den synpunkten, att hänsynen till billighet och solidaritet landsdelarna emellan synes bjuda, att ett län, där antalet gagnväxter på grund av hårt klimat är starkt beskuret, av statsmakterna beredes skälig lättnad, då det gäller avsättningen av en av de fåtaliga jordbruksprodukter, det över huvud taget går att där odla, och för vilken det finnes marknad, därest förutsättningarna för lojal konkurrens skapas genom eliminerande av den belastning, den avses belägenheten från konsumtionsort utgör.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att ur jordbrukets prisregleringsfond må utgå fraktlindringsbidrag med 50 procent av kostnaden för sändningar av matpotatis från järnvägsstationer inom Jämtlands län till avsättningsort utom länet.

Stockholm den 21 januari 1937.

A. O. Frändén.

Sam Larsson.

Nils Andersson.
